

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/158/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4414215529
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Pátrovičová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4414215529.4

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Pátrovičovej a sudkýň JUDr. Sone Zmekovej a JUDr. Denisy Šaligovej v právnej veci žalobcov: 1/ Q. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. H. Z. XXXX/XX, XXX XX G. J., 2/ C. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. H. Z. X./XX, X. XX G. J., 3/ V. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. H. Z. X./XX, X. XX G. J., zastúpených Advokátskou kanceláriou Timoranská & Štofková s.r.o., so sídlom Podzámska 32, X. XX G. J., IČO: 36 813 401, proti žalovaným: 1/ G. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. V. XXXX/X, XXX XX E., 2/ J. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. V. XXX/X, XXX XX E., zastúpený Advokátskou kanceláriou JUDr. Ladislav Magyerka, s.r.o., so sídlom M. R. Štefánika 73, X. XX G. J., IČO: 36 857 751, 3/ Wüstenrot poisťovňa, a.s., so sídlom Karadžičova 17, 811 07 Bratislava 26, IČO: 31 383 408, zastúpený SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., advokátska kancelária so sídlom Štefánikova 8, 811 05 Bratislava, IČO: 36 853 186, o náhradu nemajetkovej ujmy a o zaplatenie pozostalostnej úrazovej renty, o odvolaní žalovaného 3/ proti uzneseniu Okresného súdu G. J. č. k. XXC/193/2014-515 zo dňa 15.03.2019 v spojení s opravným uznesením č. k. XXC/193/2014-558 zo dňa XX.06.2019, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o nepriznaní nároku na náhradu trov konania žalovaným 1/ až 3/ voči žalobcovi 2/ v časti konania o zaplatenie pozostalostnej úrazovej renty p o t v r d z u j e.

Žalobcovi 2/ voči žalovanému 3/ priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nové Zámky (súd prvej inštancie) napadnutým uznesením č. k. 10C/193/2014-515 zo dňa 15.03.2019 v spojení s opravným uznesením č. k. 10C/193/2014-558 zo dňa 10.06.2019 konanie zastavil s odkazom na ustanovenie § 145 ods. 1 a § 146 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). O trovách konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1, 2, § 256 ods. 1, § 257 CSP tak, že žalobkyni 1/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ až 3/ vo výške 100 %, žalobcovi 2/ v časti konania o náhradu nemajetkovej ujmy priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ až 3/ vo výške 100 % z prisúdenej sumy 10.000 eur, žalobcovi 3/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ až 3/ vo výške 100 % z prisúdenej sumy 10.000 eur. Súd žalovaným 1/ až 3/ nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi 2/ v časti konania o zaplatenie pozostalostnej úrazovej renty nepriznal. Vo svojom rozhodnutí súd uviedol, že žalobcovia 1/ až 3/ sa svojou žalobou domáhali voči žalovaným 1/až 3/ náhrady nemajetkovej ujmy a to každý zo žalobcov po 20.000 eur. Okrem toho žalobca 2/ si uplatnil voči žalovaným 1/ až 3/ aj pozostalostnú úrazovú rentu vo výške 300 eur mesačne od 01.03.2014 do doby trvania nároku na výživné pre nezaopatrené dieťa, vždy do 15. dňa v mesiaci s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných povinnosť plnenia ďalších žalovaných zaniká. Žalobcovia 1/ až 3/ v návrhu poukázali na skutočnosti, v zmysle ktorých dňa 21.02.2014 mal pri dopravnej nehode zahynúť Attila Kiss, nar. 19.07.1970, ktorý bol manželom žalobkyne 1/ a otcom žalobcov 2/ a 3/. Dopravnú nehodu mal spôsobiť žalovaný 2/, ktorý tak má niesť zodpovednosť podľa § 420 ods. 1 OZ, zodpovednosť žalovanej 1/ má vyplývať z ustanovenia § 427 OZ, pretože v rozhodnom čase mala byť

prevádzateľkou vozidla, ktorým bola dopravná nehoda spôsobená, no a napokon pasívna legitímácia žalovaného 3/ má vyplývať z § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov.

2. Právoplatným čiastočným rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č. k. 10C/193/2014-237 zo dňa 17.12.2015 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 5Co/685/2016-400 zo dňa 11.07.2018 súd priznal žalobkyni 1/ nárok na nemajetkovú ujmu v sume 20.000 eur, žalobcovi 2/ a 3/ nárok na nemajetkovú ujmu obom v sume 10.000 eur, ktoré sú povinní zaplatiť žalovaní 1/ až 3/ s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných povinnosť plnenia ďalších žalovaných zaniká. V zostávajúcej časti súd žalobu zamietol. Predmetom sporu vo veci samej tak zostal len nárok žalobcu 2/ o zaplatenie pozostalostnej úrazovej renty voči žalovaným 1/ až 3/. Podaním zo dňa 05.10.2018 žalobca 2/ svoju žalobu voči žalovaným 1/ až 3/ o zaplatenie pozostalostnej úrazovej renty vzal späť celkom a žiadal konanie zastaviť.

3. Súd v danej veci rozhodoval o nároku na náhradu trov konania v časti konania o zaplatenie nemajetkovej ujmy. Žalobkyňa 1/ sa v konaní domáhala zaplatenia nemajetkovej ujmy vo výške 20.000 eur, vo veci mala plný úspech, keď jej bola právoplatne priznaná istina vo výške 20.000 eur. Nebol vzhľadnutý žiaden dôvod na aplikáciu ustanovenia § 257 CSP, pretože žalovaní 1/ až 3/ v priebehu celého sporu so žalobou nesúhlasili a využili všetky zákonné prostriedky smerujúce k prípadnému plneniu v prospech žalobkyne 1/, vrátane riadneho opravného prostriedku odvolania proti čiastočnému rozsudku súdu prvej inštancie. Žalobkyni 1/ tak bol priznaný nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ až 3/ vo výške 100 %. V prípade žalobcov 2/ a 3/, každý z nich si uplatňoval voči žalovaným 1/ až 3/ zaplatenie nemajetkovej ujmy po 20.000 eur a každému z nich bolo právoplatne prisúdených po 10.000 eur. Hoci každý zo žalobcov 2/ a 3/ z pôvodne uplatnených po 20.000 eur mal čiastočný úspech vo výške po 10.000 eur, nie je možné vyvodiť záver o čiastočnom úspechu v spore, ale naopak, súd konštatuje, že v časti konania o náhradu nemajetkovej ujmy mali žalobcovia 2/ aj 3/ plný, avšak len z prisúdenej sumy, čo znamená u každého z nich zo sumy istiny po 10.000 eur. Na podporu tejto argumentácie poukázal aj na rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7Co/297/2017 zo dňa 21.06.2018, ktorý v tejto súvislosti doplnil, že v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy rozhodnutie o výške plnenia závisí od úvahy súdu, a preto by nebolo v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcu, aby žiadal nižšiu výšku nemajetkovej ujmy iba z dôvodu, aby nemusel hradiť trovy konania. Ani v tomto prípade nebol vzhľadnutý žiaden dôvod na aplikáciu ustanovenia § 257 CSP.

4. O nároku na náhradu trov konania v časti konania o zaplatenie pozostalostnej úrazovej renty súd rozhodol podľa § 257 CSP. Je potrebné podotknúť, že pri tomto nároku je jediným žalobcom žalobca 2/. Ten žalobu v časti o zaplatenie pozostalostnej úrazovej renty vzal späť bez uvedenia dôvodu potom, čo bola právoplatne doriešená otázka nároku žalobcov 1/ až 3/ voči žalovaným 1/ až 3/ na zaplatenie nemajetkovej ujmy. V zásade je možné teda konštatovať, že žalobca 2/ späťvzatím žaloby bez uvedenia dôvodu zavinil zastavenie konania a žalovaným 1/ až 3/ by tak mohol byť voči nemu priznaný nárok na náhradu trov konania. Súd však dospel k záveru, že v tomto prípade sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nárok na náhradu trov konania žalovaným 1/ až 3/ voči žalobcovi 2/ nebol priznaný. V prvom rade súd poukazuje na okolnosti danej veci, ktoré sú veľmi nešťastné. Dňa 21.02.2014 došlo k dopravnej nehode, pri ktorej zomrel otec žalobcu 2/ Attila Kiss, bez akéhokoľvek zavinenia. V tom čase, teda v čase dopravnej nehody a úmrtia svojho otca (21.02.2014), ale aj v čase začatia tohto súdneho sporu (29.07.2014) bol žalobca 2/ maloletý a odkázaný výživou na svojich rodičov a neskôr len na svoju matku. V priebehu sporu bolo súdu predložené rozhodnutie Súkromnej strednej odbornej školy, Kolárovo, ktorým bol žalobca 2/ prijatý na štúdium do prvého ročníka nadstavbového štúdia v školskom roku 2015/2016. Je evidentné, že po právoplatnom doriešení nároku žalobcu 2/ na náhradu nemajetkovej ujmy sa s priznanou náhradou uspokojil a rozhodol sa v ďalšom spore o zaplatenie pozostalostnej úrazovej renty nepokračovať. Pri okolnostiach danej veci, ktoré sú mimoriadne poľutovaniahodné pri zvážení okolností strán sporu, že pri žalovanej 1/ ide o fyzickú osobu, ktorá sa dlhodobo zdržiava a pracuje v zahraničí, pri žalovanom 2/ ide o fyzickú osobu, ktorá zavinila dopravnú nehodu, no a napokon žalovaný 3/ je poisťovňou, pri ktorej okolnosti sociálneho aspektu nepripadajú do úvahy, pretože sa jedná o právnickú osobu - obchodnú spoločnosť, ktorá dlhodobo podniká na území SR v odbore poisťovníctva; naopak, sociálny aspekt bol vzhľadnutý práve z dôvodov uvedených vyššie - pri žalobcovi 2/, ktorý ako ešte maloletý a odkázaný na výživu rodičov prišiel o svojho otca a v ďalšom priebehu konania sa pripravoval na budúce povolanie.

5. Opravným uznesením č. k. 10C/193/2014-558 zo dňa 10.06.2019 súd prvej inštancie opravil výrok V. napadnutého uznesenia, nakoľko sa v tomto výroku vyskytla chyba v písaní, keď súd nesprávne nárok na náhradu trov konania priznal voči žalovanému 2/ a správne ho mal priznať voči žalobcovi 2/, ktorý si uplatnil nárok o zaplatenie pozostalostnej úrazovej renty.

6. Proti napadnutému uzneseniu podal odvolanie žalovaný 3/, navrhujúc napadnuté uznesenie zmeniť a žalovaným priznať nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi 2/ v časti konania o zaplatenie pozostalostnej úrazovej renty. Podané odvolanie odôvodnil § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Namietal, že neexistujú dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali aplikáciu ustanovenia § 257 CSP. Uvedené ustanovenie nemá slúžiť na zmiernenie alebo odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami sporu. Jeho použitie neodôvodňuje ani fakt, že strana nie je solventná, alebo že zároboková a majetková situácia strany, ktorá v spore zvíťazila, je lepšia ako u jej protistrany. V konaní nebola preukázaná existencia osobných, majetkových a iných pomerov žalobcu 2/, ktorá by odôvodňovala aplikáciu § 257 CSP. Žalobca 2/ je zárobkovo-činný a nemá žiadne záväzky v podobe vyživovacej povinnosti. Dôvodom pre postup podľa § 257 CSP nemôže byť, že žalovaný 3/ je prosperujúca obchodná spoločnosť. Žalovaní nezavinili zastavenie konania a súlade s § 256 ods. 1 CSP majú nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

7. K podanému odvolaniu sa žalovaného 3/ sa vyjadril žalobca 2/, ktorý navrhol napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdiť. Stotožnil sa s odôvodnením súdu, ktorý správne vzhliadol dôvody hodné osobitného zreteľa na strane žalobcu 2/. K späťvzatiu žaloby v časti pozostalostnej úrazovej renty ho viedla skutočnosť, že už prestal byť na výživu odkázaný v dôsledku ukončenia štúdia a nechcel zaťažovať strany ďalším konaním.

8. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) rozhodujúc o včas podanom odvolaní žalovaného 3/ uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o nepriznaní nároku na náhradu trov konania žalovaným 1/ až 3/ voči žalobcovi 2/ v časti konania o zaplatenie pozostalostnej úrazovej renty (výrok V. rozhodnutia) podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

9. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

10. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

11. Podľa § 251 CSP, trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

12. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

13. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

14. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

15. Odvolací súd preskúmaním spisového materiálu zistil, že žalobcovia sa podaním žaloby voči žalovaným domáhali náhrady nemajetkovej ujmy a pozostalostnej úrazovej renty, v dôsledku tej skutočnosti, že dňa 21.02.2014 pri dopravnej nehode zomrel Atila Kiss, nar. 19.07.1970, manžel žalobkyne 1/ a otec žalobcov 2/ a 3/. Vo veci samej rozhodol súd prvej inštancie čiastočným rozsudkom č. k. 10C/193/2014-237 zo dňa 17.12.2015 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 5Co/685/2016-400 zo dňa 11.07.2018 tak, že žalobkyňi 1/ priznal nárok na nemajetkovú ujmu v sume 20.000 eur, žalobcovi 2/ a 3/ nárok na nemajetkovú ujmu obom v sume 10.000 eur, ktoré sú povinní zaplatiť žalovaní 1/ až 3/ s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných povinnosť plnenia ďalších žalovaných zaniká. V zostávajúcej časti súd žalobu zamietol. Predmetom sporu vo veci samej tak zostal

len nárok žalobcu 2/ o zaplataenie pozostalostnej úrazovej renty. Podaním zo dňa 05.10.2018 žalobca 2/ svoju žalobu voči žalovaným 1/ až 3/ o zaplataenie pozostalostnej úrazovej renty vzal späť celkom a žiadal konanie zastaviť. O späťvzatie žaloby, ako aj o trovách konania rozhodol súd napadnutým uznesením v spojení s opravným uznesením, ktorým konanie zastavil a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ až 3/ vo výške 100 %, žalobcovi 2/ a 3/ v časti konania o náhradu nemajetkovej ujmy priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ až 3/ vo výške 100 % z prisúdenej sumy 10.000 eur. V časti konania o zaplataenie pozostalostnej úrazovej renty súd žalovaným 1/ až 3/ nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi 2/ nepriznal. Proti tomuto uzneseniu vo výroku o nepriznaní nároku na náhradu trov konania v časti konania o zaplataenie pozostalostnej úrazovej renty podal žalovaný 3/ odvolanie. V dôsledku podaného odvolania je preskúmanie uvedeného výroku predmetom tohto odvolacieho konania. Ostatné výroky napadnutého uznesenia z dôvodu absencie odvolania nadobudli právoplatnosť.

16. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky je aj to, že strana konania, ktorá v konaní, spravidla v spore, uspela, má, zásadne, právo na to, aby sa jej nahradili všetky trovy, ktoré zaplatila vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva. Ak sa chce súd odchyliť od tohto pravidla, musí vychádzať zo zákona a túto odchýlku aj náležite odôvodniť, inak porušuje základné právo na súdnu ochranu dotknutej strany.

17. Zmyslom a účelom náhrady trov konania v konaní pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnej strane alebo subjektu, ktorému to priamo priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musel alebo bude musieť nepochybne zaplatiť, pričom by ich nemusel zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom. Každá strana znáša trovy spojené s jej účasťou v spore, kým nie je spor ukončený. Ak bude rozhodnutím súdu vyslovené, ktorá strana je v práve, nadobudne táto strana nárok na náhradu trov konania, ktoré na dosiahnutie tohto výsledku vynaložila. Právnym dôvodom tohto nároku je to, že strany, ktoré viedli spor, konajú na „vlastné nebezpečenstvo“ a nesú zodpovednosť za výsledok sporu. Podstata povinnosti hradiť trovy konania, spočíva v tom, že súd zaviazá jednu stranu konania nahradiť druhej strane konania buď celkom alebo sčasti trovy konania, ktoré v priebehu konania táto druhá strana už zaplatila. Úspech vo veci, ktorá je predmetom sporu, je teda okolnosťou, ktorá určuje nárok na náhradu trov konania. Výnimky z tohto pravidla musí ustanoviť zákon (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 Ústavy). Aj tieto výnimky sa musia uplatňovať len za splnenia všetkých zákonom ustanovených podmienok a skôr reštriktívne, napríklad takou výnimkou je nepriznanie náhrady trov konania podľa § 257 CSP.

18. Základným meradlom pre nárok na náhradu trov je miera procesného úspechu vo veci. Odvolací súd však v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania poukazuje na ustanovenie § 257 CSP, ktoré predstavuje výnimku zo zásady úspechu v konaní pri rozhodovaní o trovách konania, ktorá je charakteristická pre sporové konanie. Účelom ustanovenia § 257 CSP je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolútného práva. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania.

19. Z ustanovenia § 256 ods. 1 CSP vyplýva, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou procesnej zodpovednosti za zavinenie. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie znamená, že trovy je povinná nahradiť tá zo strán, ktorá zaviniła, že vznikli. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinił. Náhrada týchto trov sa prisudzuje bez ohľadu na meritórny výsledok sporu. Pojem procesné zavinenie sa posudzuje výlučne z procesného hľadiska. Pokiaľ sporovej strane možno pričítať procesné zavinenie, táto strana je povinná nahradiť druhej strane trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie sa uplatní pre každé konanie bez ohľadu na to, z akého dôvodu bolo zastavené, ak už vznikol procesnoprávny vzťah medzi súdom a oboma stranami sporu a medzi stranami sporu navzájom.

20. Aplikácia ustanovenia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď síce sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa § 255 a nasl. CSP, súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu

trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu. Uplatnenie tohto osobitného kritéria na nepriznanie náhrady trov konania prichádza do úvahy len výnimočne, a preto sa musí vykladať prísne reštriktívne. Rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP sa nesmie javiť ako neprímeraná tvrdosť voči subjektom konania a nesmie odporovať dobrým mravom. Výnimočnosť môže spočívať v okolnostiach danej veci, ale aj v okolnostiach na strane niektorej strany sporu. Dôvody hodné osobitného zreteľa, sa skúmajú vždy u strany konania povinnej plne alebo čiastočne nahradiť trovy konania. Tieto dôvody, inak pomerne jasne vymedzené stabilizovanou judikatúrou, spôsobujú čiastočný alebo úplný zánik práva na náhradu trov konania u čiastočne alebo úplne úspešnej strany sporu.

21. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácie. Do úvahy treba brať tiež také okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku a prihliadnuť i na postoj strán sporu v konaní.

22. Ďalšou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila, alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. V takýchto prípadoch súd zohľadňuje osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch strán, prihliada na postoj strán v konaní a prípadne iné okolnosti a môže dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane alebo o nepriznaní čiastočnom, a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa (citované z uznesenia Ústavného súdu SR z 8. decembra 2011, sp. zn. II. ÚS 563/2011-14, a prispôbené novej právnej úprave). Je teda potrebné skúmať pomery nielen toho, koho by postihovala povinnosť nahradiť trovy, ale aj toho, ktorého majetková sféra by bola použitím výnimočného ustanovenia dotknutá.

23. Judikatúra taktiež konštatovala, že toto ustanovenie nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania (s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. januára 2010, sp. zn. 2 M Cdo 17/2009). Ustanovenie § 257 CSP je teda zákonné ustanovenie, ktoré z hľadiska náhrady trov konania predstavuje určitú formu výnimky zo všeobecne platnej zásady zodpovednosti za výsledok i zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu. Je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania by mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiaducim tvrdostiam. Zákon preto stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k zmierneniu dôsledkov právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Toto zákonné ustanovenie vždy dopadá na tú stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Predpokladom jeho použitia je teda existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov inak úspešnej strane sporu a existencia výnimočnosti daného prípadu.

24. Odvolací súd po prejednaní odvolania žalovaného 3/ a preskúmaní všetkých okolností predmetného sporu o náhrade nemajetkovej ujmy a zaplatenie pozostalostnej úrazovej renty, prijal právny názor, že podané odvolanie je nedôvodné a nemožno mu vyhovieť. Vo všeobecnosti platí, že o náhrade trov konania rozhoduje súd na základe pomeru úspechu strany v spore. Túto zásadu dopĺňa zásada zodpovednosti za zavinenie. Pokiaľ jedna procesná strana zaviní zastavenie konania, vzniká jej povinnosť nahradiť druhej procesnej strane trovy konania. V predmetnom spore výrok o zastavení konania vo veci samej nadobudol právoplatnosť, v dôsledku čoho z procesného hľadiska je daný dôvod na aplikáciu ustanovenia § 256 ods. 1 CSP, podľa ktorého ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane. Avšak pri rozhodovaní o trovách konania v časti konania o zaplatení pozostalostnej úrazovej renty súd prvej inštancie vzhliadol dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP spočívajúce v okolnostiach, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) žalobcu 2/ na súde a sociálnych aspektoch vystupujúcich na strane žalobcu 2/ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3M Cdo 5/2006). Konkrétne súd vzhliadol priznanie náhrady trov konania voči žalobcovi 2/ za neprímerane tvrdý postih pre žalobcu 2/, ktorý spolu so žalobcami 1/ a 3/ inicioval predmetné konanie o náhradu nemajetkovej ujmy a zaplatenia pozostalostnej úrazovej renty v dôsledku tragickej dopravnej nehody, pri ktorej zomrel ich najbližší rodinný príslušník (manžel i otec). Účelom

vzhľadnutia dôvodov hodných osobitného zreteľa súdom nebolo odstraňovať majetkové rozdiely medzi stranami sporu. Vo vyjadrení k odvolaniu žalobca 2/ uviedol, že k späťvzatiu žaloby v časti konania o zaplataenie pozostalostnej úrazovej renty došlo z dôvodu, že žalobca 2/ stratil nárok na uvedenú rentu, pretože ukončil štúdium na strednej škole, jeho nárok na rentu zanikol. Možno teda vyhodnotiť, že k späťvzatiu žaloby došlo v dôsledku vzniku objektívnej okolnosti, ktorú žalobca 2/ nezavinil (ukončenie štúdia), a preto by priznanie nároku na náhradu trov konania žalovaným 1/ až 3/ voči žalobcovi 2/ v tejto časti konania bolo neprimerane tvrdým postihom. Súd prvej inštancie súčasne prihliadol aj na majetkové i sociálne pomery na strane žalobcu 2/, ktorý počas konania vo veci samej bol študentom strednej školy (v čase začatia konania maloletým dieťaťom) odkázaným svojou výživou po smrti otca na žalobkyňu 1/, jeho matku. Hoci žalovaný 3/ namietal, že v čase rozhodnutia o trovách konania žalobca 2/ už ukončil školskú dochádzku a bol zrejme zárobkovo-činným, práve ukončenie školskej dochádzky viedlo žalobcu 2/ k späťvzatiu žaloby v zostávajúcej časti, aby predišiel vzniku zbytočných trov konania. Skutočnosť, že žalobca 2/ bol v čase rozhodnutia zárobkovo-činným žalovaný 3/ nepreukázal a aj keby zárobkovo-činným bol, táto okolnosť by ešte nezakladala dôvod pre nevzhľadnutie dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 CSP, predovšetkým s poukazom na okolnosti vzniku daného sporu a okolnosti späťvzatia žaloby. Ani skutočnosť, že žalobca 2/ nemá vyživovaciu povinnosť nie je takýmto dôvodom. Súd prvej inštancie správne preskúmal majetkové a sociálne pomery aj na strane žalovaných, pre ktorých nepriznanie náhrady trov konania rozhodne nebude takým neprimeraným postihom, akým by bol pre žalobcu 2/ v prípade priznania tohto nároku žalovaným.

25. Vzhľadom na tragickú udalosť, ktorá predchádzala začatiu predmetného sporu, odvolací súd vyhodnotil záver súdu prvej inštancie o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa na strane žalobcu 2/ za správny a opodstatnený. V danom spore sa jednoznačne jedná o výnimočný prípad, ktorého výnimočnosť spočíva v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane žalobcov. Vzhľadnutie dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 CSP súd náležitým spôsobom odôvodnil, preto odvolací súd napadnutý výrok V. o trovách konania ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

26. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že ich náhradu priznal úspešnému žalobcovi 2/ voči žalovanému 3/. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

27. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).